

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-
AR73.2

Datum: 7. maj 2009.

Original: engleski

PRED ŽALBENIM VIJEĆEM

U sastavu:
sudija Theodor Meron, predsjedavajući
sudija Mehmet Güney
sudija Fausto Pocar
sudija Liu Daqun
sudija Andréia Vaz

V.d. sekretara: g. John Hocking

Odluka od: 7. maja 2009.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO INTERLOKUTORNOJ ŽALBI NA ODLUKU PRETRESNOG
VIJEĆA U VEZI S ODGOVARAJUĆIM USLOVIMA**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi:

g. Radovan Karadžić

Prijevod

1. Žalbeno vijeće Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbeno veće, odnosno Međunarodni sud) rješava po "Žalbi na Odluku Pretresnog veća u vezi s odgovarajućim uslovima" (dalje u tekstu: Žalba), koju je 5. marta 2009. uložio Radovan Karadžić (dalje u tekstu: žalilac) žaleći se na "Odluku po zahtjevu optuženog za odgovarajuće uslove i jednakost sredstava: pravni saradnici" koju je 28. januara 2009. donijelo Pretresno vijeće u ovom predmetu (dalje u tekstu: Pobjana odluka).¹

A. Proceduralni kontekst

2. Žalbeno vijeće primjećuje da je Pretresno vijeće već jasno izložilo proceduralni kontekst:

1. Nakon što je 30. jula 2008. doveden u sjedište Međunarodnog suda, optuženi je 4. avgusta 2008. odlučio da se sam zastupa u postupku na Međunarodnom sudu. U Podnesku Sekretarijata kaže se da su se predstavnici Sekretarijata otada do 29. septembra u više navrata sastali s optuženim radi razgovora o mogućim opcijama u vezi s njegovim zastupanjem i da su optuženom dostavljene smjernice Sekretarijata u vezi sa finansiranjem odbrane.
2. Optuženi je 29. septembra 2008. Sekretarijatu dostavio izjavu u kojoj tvrdi da je lošeg imovnog stanja, traži da se imenuje tim iskusnih pravnika i da se članovi tog tima plate sredstvima iz fonda pravne pomoći. Pozivajući se na složenost i značaj svog predmeta, optuženi je zatražio da se imenuju najmanje tri pravna savjetnika koji će biti plaćeni po istoj tarifi kao *amicus curiae* ili branioci dodijeljeni drugim optuženima, kao i pet članova pomoćnog osoblja. Šef Službe za pravnu pomoć i pitanja pritvora poslao je 16. oktobra 2008. optuženom pismo kojim ga obavještava o imenovanju g. Petera Robinsona za pravnog saradnika i g. Milivoja Ivaniševića za istražitelja u njegovom predmetu i u kojem navodi uslove za plaćanje tih članova tima odbrane, kao i svih budućih članova tima odbrane koji će eventualno biti imenovani (dalje u tekstu: Odluka o naknadama).
3. U tom pismu se objašnjava da, prema članu 21(4)(b) i (d) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) i odluci Žalbenog vijeća u predmetu *Tužilac protiv Krajišnika* (dalje u tekstu: Odluka Žalbenog vijeća u predmetu *Krajišnik*), optuženi koji se sam zastupa "nema pravo na sredstva iz fonda pravne pomoći", ali Sekretarijat "smatra primjerenim isplatiti određena sredstva, koja nisu sredstva iz fonda pravne pomoći Međunarodnog suda" kao naknadu saradnicima optuženog koji se sam zastupa. Optuženi je, osim toga, obaviješten da se, prema "Sistemu za utvrđivanje naknada za rad osoba koje saraduju sa optuženim slabog imovnog stanja koji se sam zastupa", smjericama Sekretarijata od 28. septembra 2007. (dalje u tekstu: Sistem za utvrđivanje naknada za rad), "pravni saradnici" određeni za pomoć optuženom koji se sam zastupa plaćaju po istim satnicama kao i pomoćno osoblje branilaca dodijeljenih po službenoj dužnosti. Naposljetku, u tom pismu se takođe kaže da je sekretar, s obzirom na složenost predmeta, voljan napraviti iznimku i, ako mu se dostavi obrazloženi zahtjev, razmotriti zahtjev za povećanje broja pomoćnika koje će plaćati Međunarodni sud i/ili za povećanje maksimalnog broja odobrenih sati.

¹ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Odluka po zahtjevu optuženog za odgovarajuće uslove i jednakost sredstava: pravni saradnici, 28. januar 2009.

Prijevod

4. Pismom od 21. oktobra 2008., optuženi je od sekretara zatražio da ponovno razmotri Odluku o naknadama. Sekretar je u pismu od 14. novembra 2008. odbio taj zahtjev, obrazlažući da se potrebe optuženog mogu zadovoljiti dodatnim pomoćnim osobljem ili povećanjem maksimalnog broja odobrenih sati i ističući da pretresno vijeće u predmetu u kojem se optuženi sam zastupa, u slučajevima kada to nalažu interesi pravde, može imenovati branioca u pripravnosti ili *amicus curiae* koji će mu dostavljati podneske o pitanjima koja idu u korist odbrane.
5. Sekretar je 19. novembra 2008. imenovao g. Gorana Petronijevića, advokata iz Republike Srbije, za drugog pravnog "savjetnika" optuženog.²

3 Žalilac je 25. novembra 2008. podnio Pretresnom vijeću zahtjev u kom traži da se sekretaru izda nalog da mu obezbudi odgovarajuće uslove za pripremanje odbrane i jednakost sredstava sa tužilaštvom tako što će mu (1) odobriti da koristi usluge pravnih saradnika koji imaju dovoljno iskustva i kvalifikacija da mu pružaju pomoć visokog nivoa i (2) na odgovarajući način naknaditi te pravne saradnike.³ Pretresno vijeće je 28. januara 2009. odbilo žaliočev Zahtjev, konstatujući da "nije uspjelo pronaći nijednu grešku iz kategorija koje je Žalbeno vijeće navelo u Odluci Žalbenog vijeća u predmetu *Kvočka i drugi* koja bi opravdavala poništavanje Odluke o naknadama".⁴

4 Pretresno vijeće je 27. februara 2009. odobrilo zahtjev žalioca za odobrenje da uložiti žalbu.⁵ Žalilac je Žalbu uložio 5. marta 2009. a tužilaštvo je odgovorilo 13. marta 2009.⁶ Sekretar je 30. marta 2009. dostavio podnesak na osnovu pravila 33(B) Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik).⁷ Žalilac je 14. aprila 2009. uložio konsolidovanu repliku.⁸

² Pobjijana odluka, par. 1-5 (fusnote izostavljene).

³ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Zahtjev za odgovarajuće uslove i jednakost sredstava: pravni saradnici, 25. novembar 2008. (dalje u tekstu: Zahtjev), par. 1.

⁴ Pobjijana odluka, par. 37, gdje se citira predmet *Tužilac protiv Miroslava Kvočke, Mlađe Radića, Zorana Žigića i Dragoljuba Prcaća*, predmet br. IT-98-30/1-A, Odluka po preispitivanju odluke sekretara, 7. februar 2003. (dalje u tekstu: Odluka Žalbenog vijeća u predmetu *Kvočka i drugi*).

⁵ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Odluka po zahtjevu optuženog za odobrenje za ulaganje žalbe na odluku o odgovarajućim uslovima, 13. februar 2009. Vidi takođe *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Zahtjev za odobrenje za ulaganje žalbe na odluku o odgovarajućim uslovima, 6. februar 2009.

⁶ Odgovor tužilaštva na Karadžićevu žalbu na odluku Pretresnog vijeća o odgovarajućim uslovima, 13. mart 2009. (dalje u tekstu: Odgovor tužilaštva).

⁷ Podnesak sekretara na osnovu pravila 33(B) u vezi sa žalbom Radovana Karadžića na odluku Pretresnog vijeća o odgovarajućim uslovima, 30. mart 2009. (dalje u tekstu: Podnesak sekretara).

⁸ Konsolidovana replika na Odgovor tužilaštva i na Podnesak sekretara u vezi sa žalbom Radovana Karadžića na Odluku Pretresnog vijeća o odgovarajućim uslovima, 14. april 2009. (dalje u tekstu: Replika).

Prijevod

B. Argumenti

5. Žalilac tvrdi da je odluka Pretresnog vijeća o finansiranju odbrane nekog optuženog koji se sam zastupa diskreciona odluka i da stoga Žalbeno vijeće prilikom preispitivanja odluke Pretresnog vijeća mora utvrditi da li je načinjena očigledna greška koja iziskuje zadiranje u zaključak Pretresnog vijeća da odluka u vezi s naknadom nije bila nerazumna u smislu kriterijuma iz predmeta *Kvočka i drugi*.⁹ Žalilac traži da Žalbeno vijeće poništi Pobjianu odluku i naloži sekretaru da adekvatno naknadi njegove pravne savjetnike.¹⁰ U prilog svom zahtjevu žalilac tvrdi da je (1) Pretresno vijeće pogriješilo jer je pogrešno protumačilo obrazloženje Žalbenog vijeća u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* i pogrešno zaključilo da sekretar tom odlukom nije obavezan da finansira pomoćnike "visokog nivoa";¹¹ (2) da je Pretresno vijeće pogriješilo jer je minimiziralo ulogu i zadatke pravnog saradnika na način koji nije u skladu s Odlukom po žalbi u predmetu *Krajišnik* i tako pogrešno zaključilo da se satnicama za pomoćno osoblje obezbjeđuje adekvatna naknada za "onu vrstu pomoći koju oni trebaju pružiti";¹² (3) Pretresno vijeće je pogriješilo potvrđujući pogrešnu primjenu Odluke po žalbi u predmetu *Krajišnik* u Sistemu naknade da bi pogrešno zaključilo da obezbjeđenje finansijskih sredstava po tarifama koje se mogu isplatiti pravnim pomoćnicima "ne predstavlja nerazuman pristup";¹³ i da (4) Pobjiana odluka sprečava žalioaca da prima pravnu pomoć od ikoga ko je iznad nivoa pomoćnog osoblja i tako narušava njegovo pravo na pravično suđenje i osujećuje valjano provođenje pravde.¹⁴

6. Tužilaštvo odgovara da je, u onoj mjeri u kojoj se preispitivanje Pretresnog vijeća može podvrgnuti žalbenom nadzoru,¹⁵ važeći standard u drugom razmatranju je isti kao standard uvažavanja prvobitnog donosioca odluke iz predmeta *Kvočka i drugi*, a ne širi standard preispitivanja diskrecionih odluka pretresnog vijeća.¹⁶ Tužilaštvo dalje tvrdi da je

⁹ Žalba, par. 11-13. Vidi takođe Repliku, par. 5-8.

¹⁰ Žalba, par. 47.

¹¹ Žalba, par. 14(a), 15-20.

¹² Žalba, par. 14(b), 21-27.

¹³ Žalba, par. 14(c), 28-36.

¹⁴ Žalba, par. 14(d), 37-46.

¹⁵ Odgovor tužilaštva, par. 3, gdje se citira *Tužilac protiv Vidoja Blagojevića*, predmet br. IT-02-60-AR73.4, Javna i redigovana verzija obrazloženja odluke po žalbi Vidoja Blagojevića da se zamijeni njegov tim odbrane, 7. novembar 2003. (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Blagojević*), fusnota 24, gdje je sugerisano da bi žalba na sudsko preispitivanje predstavljala suvišno dodatno preispitivanje.

¹⁶ Odgovor tužilaštva, par. 3. Vidi takođe par. 4-6.

Prijevod

žalilac pogrešno protumačio pravne zaključke Odluke po žalbi u predmetu *Krajišnik* koje su primijenili sekretar i Pretresno vijeće.¹⁷

7 Sekretar tvrdi da Žalbeno vijeće može ukinuti preispitivanje pretresnog vijeća samo ukoliko je njegova odluka bila (i) zasnovana na pogrešnom tumačenju mjerodavnog prava; (ii) zasnovana na očigledno netačnom zaključku o činjenicama; ili (iii) bila toliko nerazumna ili nepravična da predstavlja zloupotrebu diskrecionog ovlaštenja.¹⁸ Sekretar tvrdi da je ovaj standard dalje ograničen na standard sudskog preispitivanja administrativne odluke koji je predviđen u Odluci po žalbi u predmetu *Kvočka i drugi*.¹⁹ Kada je riječ o suštini žalbe, sekretar tvrdi da žalilac pogrešno shvata i karakterizuje Odluku po žalbi u predmetu *Krajišnik* i pogrešno tumači Pobjianu odluku.²⁰ Sekretar tvrdi da je Pretresno vijeće ispravno zaključilo da Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik* ne obavezuje sekretara da obezbijedi skupe pravne savjete nekom optuženom koji se sam zastupa.²¹ Nadalje, on tvrdi da je Pretresno vijeće ispravno zaključilo da su uloga i zadaci pravnih saradnika uporedivi s onima koje imaju pravni pomoćnici a ne branioci.²² U tom pogledu, on tvrdi da je "pojam 'pravne konsultacije' koji se koristi u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* [...] vezan za koordinacionu ulogu pravnih saradnika" i ne ukazuje na to da se od pravnih saradnika očekuje da postupaju kao braniocu u sjeni optuženog.²³ Sekretar takođe tvrdi da je Pretresno vijeće ispravno zaključilo da nije nerazumno da se pravnim saradnicima pruža naknada po istoj tarifi kao i pravnim pomoćnicima.²⁴ Konkretno, on napominje da u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* nije konkretno naveden nikakav poseban nivo naknade i objašnjava da je Sistem naknade utvrđen uzimajući u obzir Odluku po žalbi u predmetu *Krajišnik*, relevantne karakteristike postojećih smjernica o pravnoj pomoći Međunarodnog suda i finansijskih pravila Ujedinjenih nacija, kao i propisa o raspodjeli javnih sredstava.²⁵ Najzad, kada je riječ o žaliočevom argumentu da ga Pobjiana odluka onemogućava da prima adekvatnu pomoć i tako dovodi u pitanje pravičnost suđenja, sekretar podsjeća na praksu Međunarodnog suda prema kojoj je žalilac, time što je

¹⁷ Odgovor tužilaštva, par. 7-8.

¹⁸ Podnesak sekretara, fusnota 7. U sekretarovom podnesku se zapravo navodi "toliko *pravična* ili nerazumna" (naglasak dodat), ali na osnovu citirane sudske prakse, Žalbeno vijeće shvata da se radi o štamparskoj grešci.

¹⁹ Podnesak sekretara, fusnota 7.

²⁰ Podnesak sekretara, par. 24, 32, 41.

²¹ Podnesak sekretara, par. 24-30.

²² Podnesak sekretara, par. 31-38.

²³ Podnesak sekretara, par. 35.

²⁴ Podnesak sekretara, par. 39-51.

Prijevod

izabrao da se sam zastupa, iznio tvrdnju da je dodatno pravno zastupanje nepotrebno za vođenje pravičnog suđenja.²⁶ Sekretar tvrdi da su žaliovcu omogućeni finansiranje i uslovi koji prevazilaze kriterijume Žalbenog vijeća²⁷ i da to, ukoliko žalilac ne može voditi svoju odbranu tim sredstvima, pokreće pitanje njegove sposobnosti da se sam zastupa.²⁸

8. Žalilac replicira da ne traži neki sveukupan iznos koji bi bio ekvivalentan onome koji prima branilac koji zastupa nekog optuženog. Naime, on tvrdi da bi, za ograničene i definisane zadatke koje on ne može obavljati i za koje mu je potrebna pomoć, njegovi pravni saradnici trebali biti plaćeni po tarifi koja odražava njihovo iskustvo i sposobnosti.²⁹ Nadalje, on tvrdi da je karakterizacija pravnih saradnika kao pomoćnog osoblja već imala reperkusije u pogledu pristupa povjerljivim materijalima koje pokazuju da je ta karakterizacija "nesprovodiva i nepraktična".³⁰ On tvrdi da nije spriječen da iznosi argumente o pravičnosti postupka samo zbog toga što je izabrao da se sam zastupa; naprotiv, on tvrdi da su u takvim slučajevima razlozi pravičnosti zapravo još više naglašeni.³¹

C. Diskusija

1. Preliminarno pitanje

9. Tužilaštvo je pokrenulo pitanje da li bi Žalbeno vijeće trebalo rješavati po ovoj žalbi ukazujući na Odluku u predmetu *Blagojević* koja, po njegovom mišljenju, sugerise da bi žalba na sudsko preispitivanje "predstavljala dodatno suvišno preispitivanje".³² Međutim, iako je Žalbeno vijeće u predmetu *Blagojević* sugerisalo da preispitivanje od strane Žalbenog vijeća sudskog preispitivanja Pretresnog vijeća u vezi s odlukom sekretara predstavlja "dodatno" preispitivanje,³³ Žalbeno vijeće u tom predmetu je ipak nastavilo sa sudskim preispitivanjem

²⁵ Podnesak sekretara, par. 45-47.

²⁶ Podnesak sekretara, par. 52-54.

²⁷ Podnesak sekretara, par. 56.

²⁸ Podnesak sekretara, par. 55.

²⁹ Replika, par. 11, 16-17.

³⁰ Replika, par. 14-15.

³¹ Replika, par. 12-13.

³² Odgovor tužilaštva, par. 3, fusnota 7. Vidi takođe Podnesak sekretara, par. 17.

³³ Odluka po žalbi u predmetu *Blagojević*, fusnota 24. Vidi *Tužilac protiv Vidoja Blagojevića*, predmet br. IT-02-60-AR73.4, Javna i redigovana verzija obrazloženja odluke po žalbi Vidoja Blagojevića da se zamijeni njegov tim odbrane, 7. novembar 2003. za potpunu fusnotu.

Prijevod

merituma ukazujući time da smatra da je nadležno da rješava po žalbi.³⁴ Isto tako, Žalbeno vijeće smatra da je nadležno da rješava po ovoj žalbi za sudsko preispitivanje Pretresnog vijeća.

2. Standard preispitivanja

10. Žalbeno vijeće podsjeća na to da je ustaljeno da prilikom prvog sudskog preispitivanja neke administrativne odluke, Pretresno vijeće, Žalbeno vijeće ili predsjednik, već prema potrebi, moraju primjenjivati standard predviđen u Odluci po žalbi u predmetu *Kvočka i drugi*.³⁵ U Odluci po žalbi u predmetu *Kvočka i drugi* najprije je razmotrena priroda sudskog preispitivanja neke administrativne odluke:

Sudsko preispitivanje takve administrativne odluke ne predstavlja ponovno saslušanje. Ne radi se ni o žalbenom postupku, niti je taj postupak na bilo koji način sličan preispitivanju vlastite presude kakvo bi sudsko vijeće moglo provesti u skladu s pravilom 119 Pravilnika o postupku i dokazima. Sudsko preispitivanje administrativne odluke sekretara koja se tiče pravne pomoći inicijalno se bavi pravilnošću postupka kojim je sekretar došao do neke odluke i načinom na koji je do nje došao.³⁶

Imajući u vidu ovaj pristup, u Odluci po žalbi u predmetu *Kvočka i drugi* zatim se navodi da će neka administrativna odluka sekretara biti poništena ukoliko donosilac odluke:

- (a) nije poštovao pravne uslove iz Uputstva, ili
- (b) ako se nije pridržavao osnovnih pravila prirodne pravde ili ako u procesnom smislu nije postupao korektno prema osobi na koju utiče dotična odluka, ili
- (c) ako je uzeo u obzir materijal koji nije relevantan a propustio uzeti u obzir materijal koji je relevantan, ili
- (d) ako je došao do zaključka da kakvog ne bi došla ni jedna razumna osoba koja ispravno razmatra to pitanje (test "nerazumnosti").³⁷

³⁴ Odluka po žalbi u predmetu *Blagojević*, par. 7-8. Vidi takođe *Tužilac protiv Milana Milutinovića, Dragoljuba Ojdanića i Nikole Šainovića*, predmet br. IT-99-37-AR73.2, Odluka po interlokutornoj žalbi na zahtev za dodatna sredstva, 13. novembar 2003. (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Milutinović*) u kojoj je Žalbeno vijeće takođe rješavalo po žalbi na sudsko preispitivanje odluke sekretara.

³⁵ Vidi *Tužilac protiv Veselina Šljivančanina*, predmet br. IT-95-13/1-PT, Odluka o imenovanju branioca, 20. avgust 2003., par. 22; *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-PT, Odluka po zahtjevu odbrane da se izda nalog o ukidanju odluke sekretara kojom se Momčila Krajišnika proglašava djelomično slabog imovnog stanja u svrhu dodjeljivanja pravne pomoći, 20. januar 2004., par. 16; *Tužilac protiv Mileta Mrkšića*, predmet br. IT-95-13/1-PT, Odluka po zahtjevu odbrane za preispitivanje odluke sekretara o delimično slabom imovnom stanju Mileta Mrkšića, 9. mart 2004., str. 3; *Tužilac protiv Mileta Mrkšića, Miroslava Radića i Veselina Šljivančanina*, predmet br. IT-95-13/1-PT, Odluka o imenovanju kobranioca Mileta Mrkšića, 7. oktobar 2005., par. 9.

³⁶ Odluka po žalbi u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 13.

³⁷ Odluka po žalbi u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 13.

Prijevod

U Odluci po žalbi u predmetu *Kvočka i drugi* takođe je specificirano da "[o]va pitanja mogu u pojedinom slučaju obuhvatati, barem djelimično, razmatranje o tome da li je materijal kojim sekretar raspolaže dovoljan, ali (u slučaju da nerazumnost nije dokazana) ne smije se ulaziti u prostor koji pripada autoru takve administrativne odluke u kojem on ocjenjuje činjenice ili meritum dotičnog slučaja".³⁸ Najzad, u postupku preispitivanja, strana koja osporava administrativnu odluku ima obavezu da u to uvjeri i mora pokazati da je (a) načinjena greška navedenog karaktera i (b) da je ta greška u značajnoj mjeri uticala na pobijanu odluku na njegovu štetu.³⁹

11. Osvrćući se na standard preispitivanja koji valja primijeniti na žalbu na sudsko preispitivanje neke administrativne odluke, Žalbeno vijeće napominje da u žalbama na sudska preispitivanja u prošlosti nije uvijek jasno navođen standard preispitivanja koji je primjenjiv na drugo preispitivanje neke administrativne odluke.⁴⁰ Međutim, Žalbeno vijeće podsjeća da odluke u vezi s opštim vođenjem pretresnog postupka jesu pitanja koja potpadaju pod diskreciono ovlaštenje Pretresnog vijeća.⁴¹ Da bi uspješno osporila neku diskrecionu odluku, strana u postupku mora pokazati da je pretresno vijeće načinilo "primjetnu grešku" koja je rezultirala nanošenjem štete toj strani.⁴² Žalbeno vijeće će ukinuti neku diskrecionu odluku pretresnog vijeća samo ukoliko zaključi da je ona (1) zasnovana na pogrešnom tumačenju mjerodavnog prava; (2) zasnovana na očigledno netačnom zaključku o činjenicama; ili da je

³⁸ Odluka po žalbi u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 13. Vidi takođe *Tužilac protiv Ferdinanda Nahimane, Jeana-Boscoa Barayagwize i Hassana Ngezea*, predmet br. ICTR-99-52-A, Odluka po podnesku Jeana-Boscoa Barayagwize kojim se osporava odluka predsjednika kojom se odbija preispitivanje i ukidanje odluke sekretara u vezi s povlačenjem subranioca, 23. novembar 2006. (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Nahimana i drugi*), par. 9.

³⁹ Odluka po žalbi u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 14. Vidi takođe Odluku po žalbi u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 9; *Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića*, predmet br. IT-02-60-T, Odluka po zahtjevu nezavisnog branioca Vidoja Blagojavića da se uputi sekretar da imenuje novog glavnog branioca i subranioca, 3. juli 2003. (dalje u tekstu: Odluka pretresnog vijeća u predmetu *Blagojević*), par. 116.

⁴⁰ Vidi Odluku po žalbi u predmetu *Milutinović*, par. 21, 24-26: Žalbeno vijeće nije utvrdilo primjenjivi standard preispitivanja, ali je zaključilo da su Pretresno vijeće i sekretar tačno procijenili elemente predmeta i uzeli u obzir relevantne faktore; Odluka po žalbi u predmetu *Blagojević*, par. 16-22, 24-33, 48-54: Žalbeno vijeće nije utvrdilo primjenjivi standard preispitivanja, ali je zaključilo da je Pretresno vijeće uzelo u obzir relevantne faktore i da je Pretresno vijeće razumno moglo donijeti zaključak kakav je donijelo.

⁴¹ Vidi, između ostalog, *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-AR73.1, Odluka po žalbi podnosioca žalbe Radovana Karadžića u vezi sa objavljivanjem sporazuma s Holbrookeom, 6. april 2009., par. 14; *Tužilac protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača*, predmet br. IT-06-90-AR73.3, 26. januar 2009., par. 5.

⁴² *Ibid.*

Prijevod

(3) toliko nepravična ili nerazumna da predstavlja zloupotrebu diskrecionog ovlaštenja pretresnog vijeća.⁴³

3. Primjena standarda preispitivanja od strane Pretresnog vijeća

12. Žalbeno vijeće konstatuje da je Pretresno vijeće pravilno primijenilo stanard iz predmeta *Kvočka i drugi* prilikom preispitivanja Odluke sekretara u vezi s naknadom. Pretresno vijeće je prvo utvrdilo da Odluka po žalbi u predmetu *Kvočka i drugi* propisuje važeći standard preispitivanja.⁴⁴ Ono je zatim razmotrilo da li je sekretar propustio da se pridržava mjerodavnih pravnih uslova, u ovom slučaju Odluke po žalbi u predmetu *Krajišnik* i konstatovalo da Sistem naknade ne predstavlja "ne predstavlja nerazuman pristup pomaganju optuženima koji se sami zastupaju".⁴⁵ Vijeće je zaključilo sljedeće: "Vijeće nije uspjelo pronaći nijednu grešku iz kategorija koje je Žalbeno vijeće navelo u Odluci Žalbenog vijeća u predmetu *Kvočka i drugi* koja bi opravdavala poništavanje Odluke o naknadama".⁴⁶ Prema tome, Žalbeno vijeće će dalje razmotriti da li je Pretresno vijeće načinilo očiglednu grešku u svom tumačenju Odluke po žalbi u predmetu *Krajišnik* koja je rezultiralo nanošenjem štete žalioocu.

4. Da li je sekretar dužan da finansira pomoćnike "visokog nivoa"

13. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je u paragrafima 31 i 32 Pobjijane odluke konstatovalo da Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik* ne nalaže sekretaru da finansira pomoćnike "visokog nivoa" nego samo predviđa dodjelu branioca kao pravno sredstvo za podmirenje potrebe nekog optuženog za pravnom pomoći.⁴⁷ Pretresno vijeće je, oslanjajući se na Odluku po žalbi u predmetu *Krajišnik*, zaključilo sljedeće:

Za slučaj da optuženi nije sposoban da djelotvorno i uspješno vodi odbranu, bilo zbog nedovoljnog znanja o pravu i zakonskim procedurama bilo zbog složenosti predmeta, Žalbeno vijeće ne predviđa dodjelu iskusnih, visokokvalifikovanih profesionalaca optuženom kao pomoćnika, nego "ograničenje njegovog prava na samozastupanje".⁴⁸

⁴³ *Ibid.*

⁴⁴ Pobjijana odluka, par. 13-15.

⁴⁵ Pobjijana odluka, par. 28-34.

⁴⁶ Pobjijana odluka, par. 37.

⁴⁷ Žalba, par. 15.

⁴⁸ Pobjijana odluka, par. 31, gdje se citira Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik*, par. 41.

Prijevod

Žalilac tvrdi da Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik* nije predvidjela da je pravno sredstvo za nemogućnost nekog optuženog da vodi vlastitu odbranu bez pravne podrške visokog nivoa ograničenje njegovog prava na samozastupanje budući da se u relevantnom dijelu Odluke po žalbi u predmetu *Krajišnik* citira Odluka u predmetu *Šešelj*, koja se ticala nametanja branioca u slučaju disruptivnog ponašanja, a ne potrebe za pravnom pomoći.⁴⁹ U skladu s tim, žalilac tvrdi da se nametanje branioca koje je pomenuto u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* ticalo situacije u kojoj se, "bilo disruptivnim ponašanjem bilo zbog konstantno slabog zdravstvenog stanja, [optuženi] upušta u ponašanje koje u znatnoj mjeri ometa vođenje suđenja" a ne situacije nepoznavanja prava ili pravnih procedura.⁵⁰ Međutim, Žalbeno vijeće konstatuje da se, kada se sagleda u kontekstu, Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik* zaista ticala sposobnosti nekog optuženog da vodi vlastitu odbranu, a ne slučajeva nedoličnog ponašanja ili slabog zdravstvenog stanja. U odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* navodi se sljedeće:

Štaviše, Žalbeno vijeće smatra da, ukoliko neki optuženi izabere da se sam zastupa, on time tvrdi da je sposoban da vodi svoju odbranu bez pravne pomoći, te se stoga može pretpostaviti da je finansiranje pravne pomoći od strane Međunarodnog sud nepotrebno za vođenje pravičnog suđenja. U onoj mjeri u kojoj optuženom nedostaje sposobnost da vodi vlastitu odbranu a njegovo samozastupanje stoga "doseže stepen značajnog i trajnog opstruiranja suđenja", primjereno pravno sredstvo jeste ograničenje njegovog prava na samozastupanje. Dopusiti nekom optuženom da se sam zastupa i da istovremeno od Međunarodnog suda prima puni iznos finansijskih sredstava na ime pravne pomoći značilo bi, kako kaže jedna izreka, dopustiti mu i da ima i jare i pare.⁵¹

14. Shodno tome, Žalbeno vijeće ne nalazi nikakvu grešku u tumačenju Odluke po žalbi u predmetu *Krajišnik* koje je dalo Pretresno vijeće i prema kom, u situacijama kada neki optuženi ne posjeduju potrebno znanje o pravu i pravnim procedurama u tolikoj mjeri da to dovodi do znatnog i konstantnog ometanja valjanog i ekspeditivnog vođenja suđenja, rješenje nije u tome da se finansiraju izuzetno iskusni pravni saradnici nego u tome da se ograniči njegovo pravo na samozastupanje.

⁴⁹ Žalba, par. 16-17, gdje se citira Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik*, par. 41; *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-AR73.3, Odluka po žalbi na odluku Pretresnog veća o dodeli branioca, 20. oktobar 2006. (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Šešelj*), par. 20.

⁵⁰ Žalba, par. 17.

⁵¹ Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik*, par. 41, gdje se citira Odluka po žalbi u predmetu *Šešelj*, par. 20.

5. Vrsta pomoći koju pružaju pravni saradnici

15. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo jer je minimizovalo ulogu i zadatke pravnih saradnika na način koji nije u skladu s Odlukom po žalbi u predmetu *Krajišnik*.⁵² On tvrdi da je u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* uvaženo to da će pravni saradnici pružati "pravne konsultacije", a ne samo usluge koordinacije i vođenja predmeta⁵³ kao i to da Sistem naknade iziskuje da najmanje jedan član tima koji pomaže optuženom koji se sam zastupa mora ispunjavati uslove za branioca iz pravila 45 Pravilnika.⁵⁴ On tvrdi da to pokazuje da sekretar "želi da tretira pravne saradnike koji ispunjavaju uslove iz pravila 45 kao braniocima a da ih plaća kao pomoćno osoblje".⁵⁵

16. U Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* uzeto je u obzir to da je, "[u] onoj mjeri u kojoj Sekretarijat traži od optuženog slabog imovnog stanja koji sam sebe zastupa da koordinira svoju odbranu putem imenovanih pravnih saradnika", "ipak trebalo platiti naknadu za njihov rad na koordinaciji i pravnim konsultacijama s tim u vezi".⁵⁶ Međutim, zaključeno je da "Ta finansijska sredstva ne bi trebala biti uporediva sa onima koja se isplaćuju braniocima optuženih koji imaju pravne zastupnike (naročito stoga što bi poslove kao što je pripremanje pismenih podnesaka trebalo smatrati odgovornošću optuženog koji sam sebe zastupa)".⁵⁷ Iako Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik* ne predviđa pružanje pravnih konsultacija od strane pravnih saradnika, iz nje jasno proističe da to ne bi trebalo izjednačavati sa sveobuhvatnim radom branioca koji je optuženi preuzeo na sebe. Iz puke činjenice da neki pravni saradnik može pružati pravne konsultacije ne proizlazi nužno da će on preuzeti funkcije i zadatke za koje je branilac obično odgovoran. Štaviše, veći dio posla koji obavljaju pravni saradnici u regularnom timu odbrane, kao što je istraživanje i pripremanje memoranduma o pravnim pitanjima, potpadao bi pod značenje pravnih konsultacija, ali je njihova uloga ipak u tome da podržavaju dodijeljene braniocima i pomažu im.

17. Iako bi pružanje pravne pomoći u redovnim uslovima impliciralo da neki pravni saradnik bude član advokatske komore neke države ili univerzitetski profesor prava, ono ne

⁵² Žalba, par. 21-27.

⁵³ Žalba, par. 21-22.

⁵⁴ Žalba, par. 23-24.

⁵⁵ Žalba, par. 26. Vidi takođe par. 25.

⁵⁶ Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik*, par. 42.

Prijevod

iziskuje *a priori* da pravni saradnik posjeduje potpunu stručnost i iskustvo koji su propisani pravilom 45 Pravilnika. Štaviše, u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* navedeno je da "Sekretarijat *može* utvrditi dodatne kriterijume za imenovane pravne saradnike koji traže da ih finansira Međunarodni sud (uporedive sa sposobnošću Sekretarijata da zahtijeva da branioci koje finansira Međunarodni sud ispunjavaju uslove iz pravila 45 Pravilnika, kao i uslove iz pravila 44 Pravilnika)",⁵⁸ ali Sekretarijat nije obavezan da to učini.

18. Sistem naknade koji je proizašao iz Odluke po žalbi u predmetu *Krajišnik* zapravo iziskuje da pravni saradnik bude "član Udruženja branilaca koji postupaju pred Međunarodnim sudom (dalje u tekstu: UB)".⁵⁹ To članstvo iziskuje da kandidati "posjeduju najmanje sedam godina relevantnog iskustva, bilo kao sudije, tužioc, advokati bilo u nekom drugom svojstvu, u krivičnom postupku".⁶⁰ Ovaj uslov na prvi pogled implicira to da pravni saradnik mora posjedovati iskustvo koje se može porediti s iskustvom dodijeljenog branioca, sugerišući time da bi, ukoliko se tu radi o uporedivom uslovu minimalnog iskustva, bilo pravično da naknada za rad tog pravnog saradnika bude uporediva s onom koja pripada dodijeljenom braniocu. Međutim, samo iskustvo nije odlučujuće za tarifu plaćanja; funkcije i zadaci koji se obavljaju takođe su značajni, baš kao i nivo odgovornosti koje preuzima. Na primjer, Žalbeno vijeće primjećuje da Uputstvo za dodjelu branioca po službenoj dužnosti predviđa mogućnost dodjele pravnih pomoćnika sa 10 ili više godina radnog iskustva.⁶¹ Pravni pomoćnik sa takvim iskustvom mogao bi se dakle smatrati uporedivo iskusnim kao i branilac, ali ne bi bio plaćen po istoj tarifi kao i branilac budući da vrši drugačiju funkciju u timu odbrane.

19. Pretresno vijeće je imalo u vidu uslov da pravni saradnici budu članovi UB-a i zaključilo je da bi taj uslov mogao postojati kako bi se obezbijedilo da savjetnici optuženih

⁵⁷ Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik*, par. 42.

⁵⁸ Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik*, par. 42 (naglasak dodat).

⁵⁹ Sistem naknade, par. 5.1(A). Suprotno tvrdnjama žalioca (Žalba, par. 23-24), Sistem naknade ne propisuje da barem jedan član tima odbrane bude kvalifikovani pravnik sa najmanje sedam godina radnog iskustva i da on podliježe disciplinskom režimu. Sistem naknade propisuje samo da koordinator predmeta bude uključen u tim (vidi Sistem naknade, par. 3.2). Žalbeno vijeće napominje da, iako je u predmetu *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-PT, Odluka u vezi sa finansiranjem odbrane optuženog, 30. juli 2007., par. 60-62, pretpretresni sudija u tom predmetu izjavio da barem jedan član tima odbrane mora da ispuni uslove predviđene pravilom 45, taj uslov nije zadržan u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik*, uprkos tome što je Žalbeno vijeće uzelo u obzir tu odluku (vidi Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik*, fusnote 98, 101).

⁶⁰ Statut Udruženja branilaca koji postupaju pred Međunarodnim sudom za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine, član 3.2.c.

⁶¹ Uputstvo za dodjelu branioca po službenoj dužnosti, Uputstvo br. 1/94, Dodatak 1.

Prijevod

koji se sami zastupaju podliježu izvjesnom obliku obavezujućeg kodeksa ponašanja, a ne kako bi se obezbijedio određeni nivo stručnosti.⁶² Sekretar se u svom podnesku po svemu sudeći skaže s tim da je to bio razlog za uvođenje uslova članstva u UB-u.⁶³ Shodno tome, s obzirom na razloge kao što je povjerljivost, čini se da je propisujući da pravni saradnici moraju biti članovi UB-a sekretar nastojao da obezbijedi određenu mjeru kontrole, a ne da nametne određeni nivo stručnosti pravnih saradnika ili da zacrta vrstu zadataka koji bi se od njih očekivali.⁶⁴

20. U svakom slučaju, suprotno tvrdnjama žalioaca, razlog za postavljanje uslova članstva u UB-u po svemu sudeći nije odraz vrste rada i zadataka koji se očekuju od pravnih saradnika. Kako je napomenulo Pretresno vijeće, to je dalje potkrijepljeno činjenicom da je sekretar pokazao fleksibilnost u primjeni Sistema naknade, posebno kada je riječ o kvalifikacionim uslovima po Sistemu naknade.⁶⁵

21. Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno vijeće konstatuje da žalilac nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo u svojoj procjeni uloge i zadataka koje treba da obavljaju pravni saradnici kako je to predviđeno u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik*.

6. Tarife plaćanja pravnih saradnika po Sistemu naknade

22. Žalilac osporava zaključak Pretresnog vijeća da odredba Sistema naknade o finansiranju po tarifama isplativim pomoćnom osoblju "ne predstavlja nerazuman pristup".⁶⁶ Žalilac ukazuje na dopis OLAD-a od 16. decembra 2008. u kom je navedeno da je plaćanje pravnih saradnika po tarifi za pomoćno osoblje bilo zasnovano na zaključku iz Odluke po žalbi u predmetu *Krajišnik* prema kom plaćanje pravnih saradnika "ne bi trebalo biti uporedivo s

⁶² Pobjijana odluka, par. 33.

⁶³ Podnesak sekretara, par. 48-49. Ovo objašnjenje je potkrijepljeno Podneskom sekretara na osnovu pravila 33(B) u vezi s pristupom tima odbrane optuženog povjerljivim informacijama od 23. februara 2009. (dalje u tekstu: Podnesak sekretara u vezi s pristupom povjerljivim informacijama) u kom se sekretar pozabavio pitanjem objelodanjivanja povjerljivog materijala osobama koje pomažu nekom optuženom koji se sam zastupa u svjetlu činjenice da u takvoj situaciji nema glavnog branioca koji bi preuzeo odgovornost za ponašanje članova tima odbrane. Suprotno tvrdnji žalioaca da je sekretar uslovio pristup članova tima odbrane optuženog povjerljivim objelodanjivanjima i dokumentima time da se odredi osoba koja bi mogla biti odgovorna za druge članove tima odbrane i podlijegala disciplinskom režimu propisanom za braniocce (Žalba, par. 25, gdje se citira Podnesak sekretara u vezi s pristupom povjerljivim informacijama), nijedan takav uslov ne pominje se u argumentima sekretara u toj odluci.

⁶⁴ Podnesak sekretara, par. 49.

⁶⁵ Pobjijana odluka, par. 34.

Prijevod

isplatama braniocu koji zastupa nekog optuženog".⁶⁷ Žalilac tvrdi da se time pogrešno tumači Odluka u predmetu *Krajišnik* u kojoj je zaključeno da će količina rada koji obavljaju osobe koje pomažu nekom optuženom koji se sam zastupa bila manja s obzirom na to da taj optuženi sam obavlja vlastiti rad, a koja se nije bavila tarifom plaćanja.⁶⁸ Žalilac tvrdi da, "čak i ako neki optuženi preuzima punu odgovornost za pismene podneske, postoje stotine drugih zadataka koji iziskuju ili stručnost iskusnih pravnika ili u čijem obavljanju je optuženi spriječen zbog toga što je pritvoren".⁶⁹

23. Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik* nije izričita u tome da li upućuje na količinu ili tarifu plaćanja kada je u njoj zaključeno da plaćanje pravnih saradnika "ne bi trebalo biti uporedivo s isplatama braniocima koji zastupaju optužene", ostavljajući otvorenim pitanje adekvatne naknade.⁷⁰ Međutim, Žalbeno vijeće podsjeća da je već zaključilo da nije bilo nikakve greške u zaključku Pretresnog vijeća da Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik* nije predvidjela obavezu sekretara da finansira pomoćnike "visokog nivoa"⁷¹ posebno imajući u vidu zaključak iz Odluke po žalbi u predmetu *Krajišnik* da, "[u]koliko neki optuženi izabere da se sam zastupa, on time tvrdi da je sposoban da vodi svoju odbranu bez pravne pomoći [...]".⁷² Kada je riječ o tvrdnji optuženog da "čak i ukoliko neki optuženi preuzima punu odgovornost za pismene podneske, postoje stotine drugih zadataka koje [...] iziskuje stručnost iskusnih pravnika",⁷³ Žalbeno vijeće smatra da je pominjanje žalioaca koji sastavlja vlastite pismene podneske u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* predstavljalo samo primjer brojnih zadataka za koje se od njega očekuje da ih sam obavlja s obzirom na vlastiti izbor da se sam zastupa. Iako Žalbeno vijeće uvažava to da s obzirom na njegov boravak u pritvoru postoje određeni zadaci koje obično obavlja branilac i koje on neće moći sam obaviti, opšte uzev, od optuženog koji se sam zastupa se očekuje da obavlja sve zadatke koje obično obavlja branilac. Uvažavanje nepovoljnog položaja žalioaca na osnovu njegovog boravka u pritvoru može se razumno shvatiti kao jedan od razloga za dodjelu pravnih saradnika, ali ga ne bi trebalo brkati s ulogom branioca. U svjetlu navedenih zaključaka, Žalbeno vijeće zaključuje da žalilac nije

⁶⁶ Žalba, par. 28, gdje se citira Pobjijana odluka, par. 34.

⁶⁷ Žalba, par. 29, gdje se citira Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik*, par. 42.

⁶⁸ Žalba, par. 33-34.

⁶⁹ Žalba, par. 35.

⁷⁰ Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik*, par. 42.

⁷¹ Vidi par. 14 *supra*.

⁷² Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik*, par. 41.

Prijevod

pokazao da je zaključak Pretresnog vijeća na osnovu Odluke po žalbi u predmetu *Krajišnik* da Sekretarijat nije obavezan da plaća pravne saradnike po istoj tarifi kao braniocce optuženih koji imaju pravnog zastupnika bio nerazuman.

7. Uticaj finansiranja na pristup odgovarajućoj pomoći

24. Žalilac tvrdi da će, ukoliko Pobjijana odluka bude potvrđena, biti spriječen da prima pravnu pomoć od bilo koga iznad nivoa pomoćnog osoblja i da će time biti ugroženo njegovo pravo na pravično suđenje i osujećeno valjano provođenje pravde.⁷⁴ U tom pogledu, žalilac tvrdi da se od pravnikā s potrebnim sposobnostima i iskustvom da mu pomažu ne može očekivati da rade po tarifi pravnog pomoćnika.⁷⁵ On takođe tvrdi da su u predmetu *Slobodan Milošević* bila imenovana tri iskusna pravnikā i tvrdi da nema razloga za takav disparitet u odnosu na njegov predmet.⁷⁶

25. U vezi s argumentom žalioaca da na osnovu trenutno važećeg Sistema naknade neće moći da obezbijedi odgovarajuću pravnu pomoć, Žalbena vijeće ima u vidu izjavu sekretara Pretresnom vijeću da među pravnim saradnicima dodijeljenim u skladu sa Sistemom naknade u drugim predmetima optuženih koji se sami zastupaju ima profesionalnih pravnikā koji imaju i do 15 godina relevantnog pravnog iskustva.⁷⁷ Ovo upućuje na zaključak da je žaliočeva tvrdnja da neće moći da obezbijedi odgovarajuću pravnu pomoć neosnovana. Nadalje, žalilac nije pokazao zašto bi njegov predmet trebalo tretirati drugačije od predmeta optuženih koji se sami zastupaju koji imaju pravne saradnike koji su plaćeni u skladu sa Sistemom naknade.

26. U vezi s tvrdnjom žalioaca da je "Sekretarijat bio voljan da plaća skupe i iskusne pravnikā da učestvuju u pretresnom postupku"⁷⁸ u predmetu *Slobodan Milošević*, Žalbena vijeće podsjeća da su ti pravnikā postupali kao *amicus curiae* a kasnije kao dodijeljeni branioci, a ne kao pravni saradnici.⁷⁹ Takva opcija je bila ponuđena i žalioacu.⁸⁰ Međutim, Žalbena vijeće

⁷³ Žalba, par. 35.

⁷⁴ Žalba, par. 37-46.

⁷⁵ Žalba, par. 37, 39.

⁷⁶ Žalba, par. 42.

⁷⁷ Podnesak sekretara na osnovu pravila 33(B) u vezi sa zahtjevom Radovana Karadžića za odgovarajuće uslove i jednakost sredstava, 2. decembar 2008., par. 28.

⁷⁸ Žalba, par. 42.

⁷⁹ *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Nalog kojim se poziva određivanje *amicus curiae*, 30. august 2001.; *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Obrazloženje odluke o dodeli branioca, 22. septembar 2004.; *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR73.7,

Prijevod

primjećuje da žalilac po svemu sudeći odbacuje mogućnost imenovanja *amicus curiae* ili branioca u pripravnosti budući da je u svom Zahtjevu naveo sljedeće:

Amicus curiae radi nezavisno od optuženog i Pretresno vijeće nije obavezno da razmatra njegove ili njene argumente. Branilac u pripravnosti i optuženi koji se sam zastupa imaju ugrađen sukob interesa - sama priroda uloge branioca u pripravnosti pretpostavlja da će on biti voljan da postupa suprotno željama optuženog nadomještajući ga kada Pretresno vijeće to bude smatralo potrebnim. Nijedna od ovih vrsta odbrane ne predstavlja zamjenu za pružanje odgovarajućih uslova optuženom u obliku pouzdanog i iskusnog pravnog savjetnika [...].⁸¹

27. Suprotno tvrdnji optuženog da "Pobijana odluka služi tome da uskrati dr Karadžiću svaku pogodnost ili pomoć koju bi mogao dobiti putem obezbjeđenja pravnih saradnika i eliminiše dejstvo odluke Žalbenog vijeća [u predmetu *Krajišnik*]",⁸² čini se da su i sekretar i Pretresno vijeće pažljivo razmotrili principe utvrđene u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* i da su predložili žalioocu više opcija kako bi mu pomogli u njegovom samozastupanju. To uključuje ne samo obezbjeđenje finansiranja dodatnih pravnih saradnika i drugog pomoćnog osoblja i povećanje maksimalnog broja sati, nego i opciju *amicus curiae* i branioca u pripravnosti.⁸³ Tačno je da te opcije možda ne predstavljaju ekvivalentno finansiranje punog tima odbrane koji stoji na raspolaganju nekom optuženom koji ima pravnog zastupnika. Međutim, Žalbeno vijeće je u predmetu *Milošević* konstatovalo sljedeće:

Nema sumnje da je optuženi, opredelivši se za samozastupanje, sebe lišio resursa koje bi mu pružio dobro opremljen pravni tim odbrane. Optuženi koji odluči da se sâm brani odriče se mnogih pogodnosti koje podrazumeva zastupanje od strane branioca. Poštovanje odluke optuženog da se odrekne pomoći branioca, koje predviđa pravni sistem, mora imati protivtežu u prihvatanju nedostataka do kojih takav izbor može da dovede.⁸⁴

Odluka po interlokutornoj žalbi na odluku Pretresnog veća o dodeli branioca, 1. novembar 2004.; *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po zahtevu dodeljenih branilaca za povlačenje, 7. decembar 2004.

⁸⁰ U dopisu sekretara kojim se odbija zahtjev žaliooca sekretaru za preispitivanje Odluke o naknadi, sekretar je obavijestio žaliooca o tome da bi, ukoliko to bude potreba u interesu pravde, Pretresno vijeće moglo imenovati branioca u pripravnosti ili *amicus curiae* u predmetu nekog optuženog koji se sam zastupa da iznese argumente pretresnom vijeću u ime odbrane (Zahtjev, Dodatak E, Dopis sekretara Radovanu Karadžiću u vezi sa vašim zahtjevom za preispitivanje, 14. novembar 2008., str. 3-4. Vidi takođe Žalbu, par. 8.

⁸¹ Zahtjev, par. 24 (fusnote izostavljene).

⁸² Žalba, par. 39.

⁸³ Vidi Zahtjev, Dodatak E, Dopis sekretara Radovanu Karadžiću u vezi s vašim zahtjevom za preispitivanje, 14. novembar 2008.

⁸⁴ *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR73.6, Odluka po interlokutornoj žalbi *amicus curiae* na nalog pretresnog veća u vezi s pripremom i izvođenjem dokaza odbrane, 20. januar 2004., par. 19.

Prijevod

Prema tome, žalilac nije pokazao ni da odluke Pretresnog vijeća nisu u skladu s uslovima predviđenim u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* ni da su one bile nerazumne.

D. Dispozitiv

Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno vijeće

ODBIJA Žalbu u cijelosti.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
sudija Theodor Meron,
predsjedavajući

Dana 7. maja 2009.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Medunarodnog suda]